

§ 280

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto tarkastuslautakunnalle vuoden 2020 arviointikertomuksesta

HEL 2020-006250 T 00 03 00

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi tarkastuslautakunnalle seuraavan lausunnon:

Sitovien toiminnan tavoitteiden arviointi

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen sitovien toiminnan tavoitteiden arvioinnista (sivut 15–17) seuraavaa:

kaupunkiympäristön toimialan tulee:

- selkeyttää talousarviossa asiakaspalautteen vastaamisen tavoiteajan mittaria, jotta sen toteutumisen tulkinta on yksiselitteinen.

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että asiakaspalautteeseen vastaamisen tavoiteajan mittarin ilmaisusta oli talousarviokirjauksessa jäänyt pois ”keskimäärin” –sana. Tavoite vastata palautteeseen keskimäärin viidessä arkipäivässä mukailee koko kaupungin tasolla palautteiden vastaamiselle annettua tavoitetta. Kaupunkiympäristön toimiala vastaanottaa palautejärjestelmän kautta lähetetyistä palautteista noin 60 prosenttia, yli 40 000 kappaletta. Päivittäinen palautemäärä vaihtelee sesonkiluonteisesti noin välillä 100 - 700. Suuren määrän ja vaihteluvälin näkökulmastakin vastaamisajan seuranta keskiarvoisena on mielekästä.

Olympiastadionin perusparannus- ja uudistamishanke

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen Olympiastadionin perusparannus- ja uudistamishanke (sivut 25–27) seuraavaa:

kaupunkiympäristön toimialan tulee:

- varmistaa, että kaupunginvaltuuston päätettäväksi tuotavien hankkeiden toteutussuunnitelmat ovat riittävän pitkälle vietyjä ja korkealaatuisia, ja että niistä laaditaan mahdollisimman luotettava kustannusarvio. Lisäksi on varmistettava urakoitsijan sitoutuminen hankkeen kustannustehokkaaseen toteuttamiseen.

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että jatkossa pyritään varmistamaan, että kaupunginvaltuuston päätettäväksi tuotavien hankkeiden valmisteluvaiheessa tutkimukset, purut ja mallikorjaukset on toteutettu

kohteen ominaispiirteet huomioon ottaen mahdollisimman kattavasti hankkeen kustannusriskien hallitsemiseksi. Kehitetään korjaushankkeiden kustannusriskien hallintaa esimerkiksi suorittamalla toteutusvaiheessa ensin osaurakkana purku-urakka sekä päivittämällä toteutus suunnitelmat purkujen yhteydessä tehtyjen havaintojen ja tutkimustulosten perusteella. Menettely soveltuu hankkeisiin, joissa toteutusaikataulu voi joustaa. Lisäksi kehitetään toteutustapoja esimerkiksi mahdollistamalla päätoteuttajan varhainen osallistaminen, jotta myös päätoteuttajan osaamista voidaan hyödyntää ennen lopullisten suunnitteluratkaisujen päättämistä sekä kehitetään sopimusmalleja urakoitsijan sitouttamiseksi hankkeen kustannustehokkaaseen toteuttamiseen esimerkiksi hyödyntämällä kannustimia ja sanktioita sopivassa suhteessa.

Asuinalueiden eriytymisen ehkäisy

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen asuinalueiden eriytymisen ehkäisystä (s. 29–32) seuraavaa:

kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan tulee:

- kokeilla merkittävimpiin ARA-vuokrakeskittymiin kuuluvien yksittäisten talojen muuttamista asumisoikeustaloiksi ja valtion korkotuen päätyttyä harkita yksittäisten talojen peruskorjaamista omistustaloiksi, jotta asuntojen hallintamuotojakauma vastaisi asumisen ja maankäytön toteutusohjelman tavoitteita kaikilla alueilla.
- hyödyntää raidehankkeiden myötä parantuvaa alueiden saavutettavuutta täydennysrakentamalla ja palveluita kehittämällä
- määritellä selkeät vastuut ja menettelytavat lähijunaliikenteen asemanseutujen ja ostoskeskusten yhteiselle hallinnoinnille varsinkin tilanteissa, joissa eri tahojen omistus hankaloittaa kehittämistä

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että tarkastuslautakunnan huomioihin liittyen on kaupunkiympäristön toimialalla otettu käyttöön lukuisia segregaatien ehkäisemiseen tähtääviä keinoja. Niihin on sitouduttu pitkäkestoisesti.

Kaupunki ehkäisee segregaatia luovuttamalla tontteja AM-ohjelman tavoitteiden mukaisesti ja maapoliittisten toimenpiteiden avulla mm. täydennysrakentamista edistämällä. Täydennysrakentaminen suuntaa heikomman arvostuksen alueille investointeja, millä on todettu Helsingissä olevan alueiden statusta ja arvoa nostavaa vaikutusta.

Ostoskeskusten kehittäminen on keskitetty maaomaisuuden kehittämisen ja tontit -palvelun kiinteistökehitys-tiimille. Tämän myötä on odotettavissa, että ostoskeskusten uudistamiseen saadaan riittävästi asiantuntemusta ja lisää kehittämisresursseja, jotta monimutkaisten hallintasuhteiden lukkiuttamissa kehittämishankkeissa ostoskeskusten uudis-

tamiseen tähtääviä prosesseja voidaan tukea ja edistää nykyistä tehokkaammin.

ARA-vuokrakeskittymien osalta erityisesti kaupunkiuudistuksen keinoin tavoitellaan monipuolisempaa hallintamuotojakaumaa ja omistusasuntojen lisäämistä täydennysrakentamisella. Yleiskaavan toteuttamisohjelmassa on tunnistettu täydennysrakentamisen painopistealueita, joista on päätetty priorisoida Kannelmäki-Malminkartanoa, Malmia ja Mellunkylää. Tulevina vuosina niitä tullaan uudistamaan kokonaisvaltaisesti Myllypuron tapaan.

Mahdollisuus positiiviseen segregatioon eli alueen asukasrakenteen monipuolistamiseen täydennysrakentamisen keinoin alueilla, joilla ARA-vuokra-asuntokantaa ei ole tai on vain vähän, on toimiva ratkaisu. Hyvä esimerkki on Kulosaaren viime vuonna valmistunut Hekan asuntokohde, joka sopii sinne erinomaisesti ja on vasta kaupunginosan toinen kaupungin vuokra-asuntokohde alueella. Asunnonhakijoita oli yli 5 000.

Helsinki ei ole luopunut kohtuuhintaisesta ARA-vuokrakannastaan, vaan päinvastoin kasvattanut kantaa merkittävästi. Jos päädytään kokeilemaan yksittäisten ARA-talojen muuttamista asumisoikeustaloiksi tai peruskorjaamista omistustaloiksi, tämän voisi tehdä ”vaihtokauppana” niin, että vastaavasti osoitettaisiin paikka kaupungin ARA-vuokratalolle sellaiselta alueelta, jolla ARA-kantaa on vähän tai ei ollenkaan. Mikäli sopivia kohteita ilmenee, voidaan keskittymien osalta tehdä kokeilua, mutta yksittäisiä ARA-taloja muutetaan omistusmuodoiltaan harvoin sellaisenaan. Maankäytön kehittäminen tapahtuu yleensä kaavamutoksen kautta maankäyttöä tehostamalla. Alueelliseen kehittämiseen panostaminen on myös asuntopalveluiden näkökulmasta keskeinen keino vaikuttaa alueelle kohdistuvan ARA-vuokra-asuntojen kysynnän rakenteeseen ja alueelliseen eriytymiseen.

Raidehankkeiden, asemanseutujen täydennysrakentamisen ja palvelujen kehittämisen osalta kaupunkiympäristön toimiala on yhdessä kaupunginkanslian kanssa perustanut 2019 asemanseutujen seurantaryhmän, jonka tarkoituksena on koota pääradan asemien omistusolosuhteet ja vastuut kartalle sekä laatia yhteinen toimenpidesuunnitelma asemien viihtyisyyden parantamiseksi. Täydennysrakentamista edistetään useilla asemanseuduilla suunnitteluperiaatteita laatimalla ja että asemakaavamuutosten kautta. Viimeistään asemakaavoitusvaiheessa laaditaan tarvittaessa mm. kaupallisia selvityksiä palvelutarjonnan kehittämiseksi; esim. Malmilla on laadittu periaatteita Malmin keskustan kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi, ja Kontulassa on järjestetty ostoskeskuksen alueesta arkkitehtikilpailu.

Nopeampien toimenpiteiden edistämiseksi pääradan asemanseutujen ns. facelift-työssä (Käpylä, Oulunkylä, Pukinmäki, Malmi, Tapanila ja Puistola) yhdessä Väyläviraston kanssa tavoitteina on parantaa asemien yleisilmeen siisteyttä, viihtyisyyttä ja turvallisuuden tunnetta erilaisin maisemallisoin ja alueen yleisilmettä kohentavin toimenpitein. Pääpaino on pienissä, mutta vaikutuksiltaan merkittävässä parannuksissa, kuten pintaremonteissa (maalaukset, valaistus, pesu, pyörätelineet, kalusteet ja varusteet sekä istutukset). Keskeisenä asiana ovat myös päivittäiseen kunnossapitoon liittyvät asiat, kuten pusikoituneiden ratapenkkojen ja laiturialueiden siistiminen. Asemien nopeat kohentamistoimenpiteet voisivat ajoittua vuosille 2021- 2023. Osat nopeista toimenpiteistä (esim. pesu, valaistus, laitureiden siistiminen tai runkolukittavien pyörätelineiden asennus) voidaan tehdä varsin pian. Asemanseutujen kehittäminen ja siihen liittyvät nopeat toimenpiteet vaativat asemansetuille kohdennettua investointien ja kunnossapidon rahoitusta. Väylä on ilmoittanut, että asemien laajempi peruskorjaaminen olisi tarkoitus toteuttaa arviolta kymmenen vuoden kuluttua.

Lähijunaliikenteen asemanseutujen hallinnoinnin kehittämiseksi on kaupunkiympäristölautakunta esittänyt näkemyksensä (kylk 1.12.2020), että HKL selvittäisi omistajuuden laajentamista myös pääradan varren asemansetuilla siten, että asema-alueet siirtyisivät HKL:n hallintaan.

Toimenpiteiden vaikuttavuuden saavuttamiseksi on tärkeää, että eriytymisen ehkäisyn tarkastelussa tunnistetaan monipuolisesti erilaisia segregatiokehitykseen liittyviä näkökulmia, jotta niitä voidaan huomioida tiedolla johtamisessa ja strategisessa maankäytön suunnittelussa. Tähän tarpeeseen on parhaillaan kehitteillä arviointityökalu, johon kaupunginhallitus on osoittanut ns. koronasta palautumisen digitalisointivaroja.

Osallistuvan budjetoinnin toteutuminen

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen osallistuvan budjetoinnin toteutuminen kaupunkiympäristön toimialalla (s. 63–66) kohdassa seuraavaa:

Kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan tulee:

- yhteistyössä rajata osallistuvan budjetoinnin tavoitteet ja hankkeet siten, että tavoitteet voidaan saavuttaa hankkeille varatuilla resursseilla.
- kehittää hankkeiden kokonaiskustannusten seuranta ja varmistaa, että kustannuksista saadaan oikeat tiedot

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että kaupunkiympäristön toimiala on aktiivisesti osallistunut toisen kierroksen yhteissuunnitteluun kaupunginkanslian kanssa. Kaupunkiympäristön toimialalla on merkittävä rooli OmaStadi hankkeiden toteuttajana. Suurin osuus äänestyksessä voittaneista hankkeista tulee kaupunkiympäristön toimialan toteutettavaksi. Kaupunkiympäristön toimiala toteuttaa myös merkittävän osan kulttuurin ja vapaa-ajan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialojen hankkeista. On perusteltua, että kaupunkiympäristön toimialalla olisi jatkossa mahdollisuus aiempaakin vahvemmin esittää muutoksia OmaStadin toimintaympäristöön sekä olla mukana päätöksenteon valmistelussa.

Osallistuvan budjetoinnin toimintamalli muodosti ensimmäisellä kierroksella toimialalle uusia käytäntöjä. Kaupunkiympäristön toimiala on sisäisesti kehittänyt toimialan OmaStadi hankkeiden toteutusprosessissa ensimmäisen kierroksen kokemusten pohjalta. Kehittämistyön kautta on tunnistettu haasteita ja toimivia käytänteitä. Kehittämistyössä on muodostettu toimialalle jäsenelty OmaStadi hankkeiden toteutusprosessi, joka huomioi toimialan ydinprosessit ja resurssitarpeet. Lisäksi prosessikehityksessä on tunnistettu kanslian ja kaupunkiympäristön toimialan yhteistyön kehittämiseksi toimenpiteitä, joiden toteuttamisesta kaupunkiympäristön toimiala ja kanslia sopivat loppukevään ja alkusyksyn 2021 aikana.

Osallisuusrahaston varojen käyttö osallistuvan budjetoinnin aiheuttamiin kokonaiskustannuksiin ei ole ollut mahdollista täysin, koska rahaston käyttöä on tulkittu jäykästi. Osallisuusrahaston käytäntöjen tulisi olla nykyistä joustavampia ja huomioida paremmin toimialalle kohdistuvat toimintamallista aiheutuvat kokonaiskustannukset.

Ensimmäisellä kierroksella hankkeiden kustannuksia ei ole voitu siirtää hankkeelta toiselle. Tämä on aiheuttanut toimialalle noin 353 500 euron (5.5.2021) menot. Samaan aikaan osallisuusrahastoon on jäänyt rahaa kaupunkiympäristön toimialan hankkeista noin 871 600 euroa (5.5.2021) käyttämättä. Lisäksi kokonaan loppuun laskutetuista hankkeista on jäänyt käyttämättä noin 52 600 euroa (5.5.2021). Kaupunkiympäristön toimialan hankkeita on jouduttu käsittelemään kahden eri organisaation kesken eri talousjärjestelmissä (Osallisuusrahasto 3600/ Kaupunkiympäristö 2800). Tämä on aiheuttanut haasteita kustannusten kokonaisuuden seurantaan. Pelkkä osallisuusrahaston seuranta ei anna kokonaiskuvaa hankkeiden lopullisista kustannuksista.

Suunniteltu 10 % kustannuskehikko hankkeille ja mahdollisuus siirtää kustannuksia hankkeelta toiselle olisivat perusteltuja muutoksia todellisten kustannusten seurantaan. Tämä kustannuskehikko ei kuitenkaan toteutuessaan ratkaisisi välttämättä kaikkia kokonaiskustannusten hal-

linnan haasteita. Ensimmäisen kierroksen budjetin ylittäneistä hankkeista se olisi ratkaissut vain noin kolmasosan. Lisäksi tulee harkita, onko poikkeustapauksissa mahdollista perustellusta syystä ylittää 10 % kustannuskehikko, jos osallisuusrahaston hankkeille budjetoidussa kokonaissummassa on liikkumavaraa.

Osallistuvan budjetoinnin toimintamalliin sisältyy mm. kustannusvaiheessa tehtävä ehdotusten kustannusten arviointityö. Kaupunkiympäristön toimiala on vastannut ensimmäisellä kierroksella ja käynnissä olevalla kierroksella toimintamalliin kuuluvista kustannusarviointien kustannuksista. Työ on tehty ja tullaan tekemään konsulttitoimeksiantona. Hankkeiden toteutusvaiheessa kaupunkiympäristön toimialan asiantuntijat laativat omana työnä hankekohtaisia suunnitelmia. Nämä kustannukset eivät tule näkyviksi osallisuusrahaston seurannasta.

Kaupunkiympäristön toimiala on panostanut osallistuvan budjetoinnin toimintamallin yhteiskehittämävaiheeseen. Erityisesti teemalliseen yhteiskehittämiseen kommentoimalla ja jatkokehittämällä ehdotuksia kaupunkilaisten kanssa. Käynnissä olevalla kierroksella toimiala pyrkii saamaan tarkempia ja selkeämpiä ehdotuksia, jotta niille olisi mahdollista laskea tarkemmat toteutusvaiheen kustannukset. Kaupunkiympäristön toimialalle kohdistuvien hankkeiden kustannusarviointi varhaisessa vaiheessa on hyvin haastavaa. Lisäksi tämä edellyttäisi hankekohtaista vuorovaikutusta ehdotusten tehneiden kanssa. Tämä edellyttäisi merkittävästi laajempaa resursointia eikä ole nykypuitteissa mahdollista. Useissa hankkeissa ilmenee toteutusvaiheessa kustannuksiin liittyviä yllätyksiä (esim. maaperään liittyvät asiat). Todelliset hankekohtaiset kustannukset tiedetään vasta, kun hanke on valmis. Tämä voi aiheuttaa jatkossakin tilanteita, joissa arvioitu budjetti osoittautuu riittämättömäksi ja se ylitetään.

Ratkaisuna on osallisuusrahaston joustavampi käyttö. Jatkossa osallisuusrahaston tulisi kattaa kaikki osallistuvan budjetoinnin toimintamalliin kuuluvat kustannukset, jolloin kokonaiskustannusten seuranta osallisuusrahaston kautta olisi mahdollista.

Lisäksi kaupunkiympäristön toimialan tulee:

- varmistaa, että kaupunkilaisten saatavilla on oikeat ja ajantasaiset tiedot osallistuvan budjetoinnin hankkeiden etenemisestä
- kehittää osallistuvan budjetoinnin hankkeista viestimistä monikanavaisesti ja monikieliseksi. Viestinnässä on paremmin huomioitava ne kaupunkilaiset, jotka eivät seuraa sosiaalista mediaa tai muita digitaalisia kanavia.

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että kaupunkiympäristön toimialalla vastuutetaan jatkossa OmaStadi-seurantasivujen tilannetietojen

päivitykset hankkeiden vastuuhenkilöille. Ennen kuin hankkeen vastuuhenkilö on nimetty, OmaStadi-koordinaattori ylläpitää sivuja. Lisäksi määritetään toimialan yhdenmukainen päivityssykli yhdenmukaistaen se muiden OmaStadi hankkeiden sykliin yhteistyössä kanslian ja muiden toimialojen kanssa. Päivityksen viimeinen ajankohta tulee olla sivulta selkeästi nähtävissä. Koordinaattori hoitaa kaikille oikeudet sivuston päivitykseen sekä ohjeistaa ja auttaa päivityksissä. Myös seurantasivujen alustaa tulee kehittää. Jatkossa seurantasivujen alusta tulisi olla käyttäjäystävällisempi, jotta tiedot ovat helposti ja nopeasti päivitettävissä sivustolle.

Kaupunkiympäristön toimiala näkee, että osallistuvan budjetoinnin käynnissä olevalle toiselle kierrokselle tulee kaupunginkanslian laatia yhdessä toimialojen kanssa viestintäsuunnitelma, joka kattaa koko toisen kierroksen. Viestintäsuunnitelmassa huomioidaan viestinnän monikanavaisuus ja -kielisyys. On tärkeää, että osallistuvasta budjetoinnista viestitään suunnitellusti ja niin, että viestinnästä välittyy näkymä kokonaisuuteen eikä pelkästään yksittäisten toimialojen työhön. Viestinnässä on tärkeää myös tuoda esiin toimialaa koskevat reunaehdot, periaatteet ja toimintatavat, jotka ohjaavat kaupunkiympäristön toimialan asiantuntijatyötä ja valmistelua. Kaupunkiympäristön toimiala suunnittelee toteutusvastuullaan olevien toisen kierroksen hankkeiden viestinnän siten, että siinä hyödynnetään ensimmäistä kierrosta laajemmin erilaisia viestintäkanavia ja tietoa tarjotaan riittävän usein myös monikielisesti.

Rakentamisen ja rakennusten käytön päästöjen vähentäminen

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen rakentamisen ja rakennusten käytön päästöjen vähentämisestä (s. 73–76) seuraavaa:

kaupunkiympäristön toimialan tulee:

- varmistaa, että Ilmastovahdin kaikkien Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpiteiden tiedot ovat ajan tasalla.
- esittää aiempaa useammasta Ilmastovahdin toimenpiteestä vaikutusarvio.
- varmistaa, että rakentamisen, esirakentamisen ja materiaalien päästöjen vähentäminen edistyy aikataulussa.

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että Hiilineutraali Helsinki –toimenpideohjelma päivitetään vuoden 2021 aikana. Kun ohjelma päivitetään, toimenpiteiden kuvauksiin tulee mukaan vaikutusarvio. On todennäköistä, että jatkossa toimenpiteitä on nykyistä vähemmän, ja niiden toteutustilanteen ajan tasalla pitäminen on nykyistä helpompaa. Rakentamisen, esirakentamisen, materiaalien ja muiden epäsuorien

päästöjen vähentämiseksi ei ole vielä muuta sovittua aikataulua kuin Green Deal –sopimuksen mukaisille päästöttömille työmaille. Tällä hetkellä tällaisten päästöjen vähentämismahdollisuuksia selvitetään ja kehitetään sekä Helsingissä että valtakunnallisesti. Helsinki ottaa keinoja käyttöön ripeällä tahdilla. Epäsuoria päästöjä voidaan vähentää mm. kiertotaloutta ja puurakentamista edistämällä.

Ympäristöpoliittisten tavoitteiden toteutumisesta hankinnoissa

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen ympäristöpoliittisten tavoitteiden toteutumisesta hankinnoissa (s. 78–81) seuraavaa:

kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristötoimialan tulee:

- vahvistaa asiantuntijaresursseja ympäristöystävällisten hankintojen tukemiseen.
- järjestää hankintakoulutusta, jossa perehdytään vastuullisuuskriteerien hyödyntämiseen
- käynnistää aktiivinen markkinavuoropuhelu ympäristö- ja vastuullisuusnäkökohtien ottamiseksi huomioon ympäristövaikutuksiltaan merkittävässä hankinnoissa

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että toimialan hankintapalvelut on aloittanut toimintansa vuoden 2021 alusta. Hankintapalveluiden toimintamallissa hankinnat on kategorisoitu samankaltaisten hankintojen ryhmiin.

Tällä hetkellä toimialalla on tunnistettu ympäristövaikutuksiltaan merkittävimmät hankinnat. Lisäksi ympäristöasiantuntijoiden kanssa kehitetty vastuullisten hankintojen toimintamalli on otettu osaksi hankintaprosessin eri vaiheita hankintojen suunnittelussa, kilpailutuksessa sekä sopimushallinnassa. Tätä mallia ollaan viemässä jokaiseen hankintakategoriaan ja kun kunkin kategorian vaikuttavimmat vastuullisuuskriteerit on tunnistettu, niiden käyttö jalkautetaan kategoriasuunnitelman mukaisesti. Vastuullisuuden vaikuttavuus mittaroidaan ja sitä seurataan osana tavoitteiden toteutumisen seurantaa.

Vastuullisten hankintojen verkostoyhteistyötä vahvistetaan toimialan ympäristöasiantuntijoiden, kehittämispalveluiden sekä kanslian kesken säännöllisen kehittämissyhteistyön muodossa. Vastuullisuuden kehitystyö on osa jokaista kategoriasuunnitelmaa. Hankintapalvelut tulee tarjotaan vastuullisten hankintojen koulutuksia osana isompaa hankintojen koulutuskokonaisuutta. Hankintojen koulutustarjonta valmistuu vuoden 2021 aikana.

Osana jokaisen kategorian kehityssuunnitelmaa tulee olemaan myös toimittajahallinnan kokonaisuus. Suunnitelma tulee sisältämään toi-

menpiteitä aktiivisen markkinavuoropuhelun lisäämiseksi myös ympäristö- ja vastuullisuusnäkökohtien huomioimiseksi sekä vastuullisuuden innovaatioiden sisällyttämiseksi hankintoihin. Markkinavuoropuhelua on jo toimialalla käyty muun muassa uusien ja erityisen merkittävien hankkeiden ympäristökriteerien käyttöönoton yhteydessä, mutta säännölliset ja systemaattiset toimittajatapaamiset tulevat ohjaamaan kategorioita vuoden 2022 aikana.

Merellinen Helsinki

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen Merellinen Helsinki (s. 83–87) osalta seuraavaa:

Kaupunginkanslian tulee yhdessä kaupunkiympäristön toimialan ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa:

- määritellä Helsingin merellisen kehittämisen johtamisvastuut
- selvittää, mikä olisi toimiva malli varata merelliselle kehittämiselle määrärahoja kaupunkitasoisesti
- määritellä vastuutahot vesiliikenteen kehittämiselle ja merellisen huoltoverkoston toteuttamiselle

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että Helsingin merellisen strategian johtamisvastuuta kehitetään perustamalla merellinen ohjaus- ja kumppaniryhmä. Ryhmän tärkeimpänä tehtävänä on Helsingin merellisen strategian tavoitteiden toteutumisen varmistaminen ja merellisen strategian toimintaohjelman sisältämien hankkeiden toteutumisen seuranta. Ainakin kahteen kokoukseen vuosittain osallistuu myös kumppanuustahot.

Johtamista vahvistavan ohjaus- ja kumppaniryhmän puheenjohtajana toimii elinkeinojohtaja. Kaupunkiympäristön toimialalta ryhmään kuuluu toimialajohtaja. Ryhmän työn koordinoivastuu on kaupunginkanslian elinkeino-osastolla.

Ohjaus- ja kumppaniryhmän tavoitteena on vahvistaa Helsingin kaupungin sisäistä yhteistyötä ja päätöksentekoa merellisissä asioissa. Ryhmän tehtäviin kuuluu varmistaa, että Helsingistä muodostuu taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla toimiva, vetoimainen ja palveluiltaan parempi kaupunki myös merellisten alueiden osalta.

Merellisen strategian toimenpiteitä toteutetaan toimialojen määrärahojen puitteissa. Toimenpiteiden toteutumisen vauhdittamiseksi sekä merellisen vetovoiman ja hyvinvoinnin edistämiseksi olisi välttämätöntä saada talousarvioesitykseen oma kohtansa merellisen strategian toimenpiteille. Tästä hyötyviä toimenpidekokonaisuuksia olisivat esimer-

kiksi kestävien laiturien rakentaminen ja Helsingin itäisen saariston lukuisat tarpeet ja toimenpiteet, jotka mahdollistavat virkistyskäytön lisäämisen ja helpomman pääsyn saariin. Saariston kehittämistä hidastaa myös saariston virkistyskäytön edellyttämän kunnossapidon ja huollon määrärahojen vähyys toimialoilla, sillä osa saarilla tarvittavista töistä tehdään kunnossapidon ja hoidon keinoin. Saarten avaaminen laajemmin virkistyskäyttöön ja kävijämäärän kasvu edellyttävät saarten jätehuollon ja käymäläverkoston kehittämistä toimialojen yhteistyönä.

Sekä merellisen huollon että vesiliikenteen kehittämiseksi on perustettu omat ryhmänsä, joissa on mukana kaupunkiympäristön toimiala, kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala, kaupunginkanslian elinkeino-osasto ja merellistä huoltoa toteuttavan kaupungin liikelaitos Stara. Ryhmien päätehtävinä on selkiyttää vuoden 2021 aikana merellisen huollon ja vesiliikenteen kokonaisuuksien päävastuutahot. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan ja kaupunkiympäristön toimialan yhdessä laatima saaristo- ja huollon selvitys toimii pohjana merellisen huollon kehittämisessä. Vesiliikenteen kehittäminen toimivammaksi edellyttää jatkossa sen keskitämistä yhdelle toimialalle, mukaan lukien laituri- ja paikkojen vuokrauksen ja laituri- ja paikkojen ylläpitovastuun.

Toimitilayhtiöiden omistajaohjaus

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen toimitilayhtiöiden omistajaohjauksen osalta (s. 89–93). seuraavaa:

Kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan tulee:

- edelleen parantaa tiedonkulkua siten, että kaupunkiympäristön toimiala olisi tietoisempi omistajaohjaukseen liittyvistä toimista ja vastaavasti kaupunginkanslialle välittyisivät olennaisimmat tiedot tiloja hallinnoivalta kaupunkiympäristön toimialalta.

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että kaupunkiympäristön toimiala on syksyllä 2020 tehnyt tiivistä yhteistyötä kaupunginkanslian konserniohjauksen kanssa arvioiden toimitilayhtiöissä olevien tilojen tarvetta kaupungin palveluverkossa sekä tutustuen kanslian laatimiin omistajastrategioihin.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Pekka Tirkkonen, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36637
pekka.tirkkonen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kuntalain (410/2015) 121 § mukaan tarkastuslautakunnan tulee laatia kaupunginvaltuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta arviointikertomus valtuustolle. Helsingin kaupungin hallintosäännön 21 luvun 2 §:n mukaan tarkastuslautakunta hankkii arviointikertomuksesta kaupunginhallitukselta ja tarvittaessa muilta kaupungin toimielimiltä lausunnot, jotka toimitetaan valtuustolle yhdessä arviointikertomuksen kanssa.

Tarkastuslautakunta hyväksyi 13.4.2021 vuoden 2020 arviointikertomuksen ja pyytää 25.5.2021 mennessä kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoa kertomuksen kohdista:

- Sitovien toiminnan tavoitteiden arviointi (s. 15–17)
- Olympiastadionin perusparannus- ja uudistamishanke (s. 25–27)
- Asuinalueiden eriytymisen ehkäisy (s. 29–32)
- Osallistuvan budjetoinnin toteutuminen kaupunkiympäristön toimialalla (s. 63–66)
- Rakentamisen ja rakennusten käytön päästöjen vähentäminen (s. 73–76)
- Ympäristöpoliittisten tavoitteiden toteutuminen hankinnoissa (s. 78–81)
- Merellinen Helsinki (s. 83–87)
- Toimitilayhtiöiden omistajaohjaus (s. 89–93).

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Pekka Tirkkonen, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36637
pekka.tirkkonen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Pelastuslautakunta 18.05.2021 § 26

Kaupunginhallitus 17.05.2021 § 380

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 12.05.2021 § 78
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 11.05.2021 § 63
Taloushallintopalveluliikelaitoksen johtokunta 11.05.2021 § 11
Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta 07.05.2021 § 9
Työterveysliikelaitoksen johtokunta 05.05.2021 § 11
Tarkastuslautakunta 13.04.2021 § 38
Tarkastuslautakunta 06.04.2021 § 33
Tarkastuslautakunta 12.05.2020 § 37